

การประเมินและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย

The Evaluation and Follow up of the Curriculum for Bachelor's Degree in Education (B.E. 1995 Improved Curriculum), Secondary Education, Thai Language Program

กมลพร บัณฑิตยานนท์ และ วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คณเฒ่า

บทคัดย่อ

การประเมินและติดตามผลหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยมีจุดประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปัญหา การนำความรู้ไปใช้ และ คุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้จากการเรียนตัวอย่างประชากรเป็นบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ จำนวน ๑๓ คน และ ๑๐ คน ตามลำดับรวม ๒๓ คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลประเมินสรุปดังนี้ ๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและมีความรู้ วิชาการตามลำดับ ส่วนในระดับน้อย ได้แก่ ความรู้วิชาชีพครูด้านวิเคราะห์แบบเรียน ๒) ด้านปัญหาของ หลักสูตร อยู่ในระดับน้อย มีเพียงปัญหาด้านผู้สอนที่อยู่ในระดับมากคือการสอนแบบบรรยาย และที่อยู่ใน ระดับน้อยที่สุดคือการแนะนำวิชาและบอกข้อตกลงก่อนเริ่มสอน ๓) ด้านการนำเนื้อหาภาษาไทยไปใช้ อยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับน้อย คือ ภาษาถิ่น คำราชาศัพท์ และวรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบัน ในด้านประวัติผู้แต่ง ส่วนด้านการนำทักษะไปใช้อยู่ในระดับมากทุกทักษะ ได้แก่ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน ตามลำดับ และในระดับน้อย คือ ได้วาทะ ชีวประวัติเพลงไทยเดิมและเพลงปฏิพากย์ อ่านและเขียน บทละคร เขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ ประกาศ จดหมาย โดยระดับน้อยที่สุดคือเขียนเรื่องสั้น ๔) ด้านคุณลักษณะบัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับน้อยคือความสามารถในการทำวิจัย

Abstract

The Evaluation and Follow up of the Curriculum for Bachelor's Degree in Education (B.E. 2538 Improved Curriculum), Secondary Education, Thai Language Program is the survey of the opinions of the graduates of the Faculty of Education, Secondary Education, Thai Language Program about teaching and learning, the problems, knowledge utilization as well as qualifications of the graduates of the Program. The samples were 23 graduates of the Faculty of Education, Secondary Education, Thai Language Program, 13 of whom graduated in 1998 and 10 in 1999. The questionnaire was used as a tool for compiling data. The analysis of data was done through frequency distribution, percentage, arithmetic mean calculation and standard deviation. The results were as follows: 1) Teaching and Learning of the Program: The teaching and learning was found to be highly proper as it encourages students to become self-motivated, effective, and academically knowledgeable teacher; however, the teaching and learning that focused on analyzing textbooks was minimal; 2) Problems of the Program: Seldom problematic areas were found including teachers using lecturing as the only teaching method as the most, whereas teachers not introducing the subjects or explaining preliminary agreements to the students prior to the start of the class as the least; 3) Over all of Thai Content Knowledge Utilization was at the very good level with not much use of knowledge concerning dialects, the royal language, and the biography of the classical and modern literature authors, while over all of Thai Language Skills Utilization was also at the very good level across all skills, listening, speaking, reading and writing respectively, with not much use of skills for debating, Thai classical and dialogue song singing, script reading, script writing, propaganda writing, announcement writing, letter writing, and short story writing; and 4) Qualifications of the graduates: Overall, the graduates were of high quality except for their ability of research.

คำสำคัญ: การประเมินและติดตามผล/หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘)

Keywords: Evaluation and Follow up/Bachelor's Degree Curriculum in Education (B.E. 2538 Improved Curriculum)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) เพื่อให้เห็นภาพของผลจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) และได้ข้อมูลความจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม ที่มีต่อครูภาษาไทย ข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยนี้ นับเป็นฐานของการก้าวเข้าสู่การปรับเปลี่ยนหลักสูตรปริญญาบัณฑิตจาก ๔ ปี เป็น ๕ ปี เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นรอยต่อการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๕๑ ซึ่งนิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ๒ ภาคการศึกษาต่อเนื่องกัน และได้เรียนวิชาเฉพาะเพิ่มเติมมากขึ้น เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะที่เรียนในสาขาวิชาเอก และมีคุณสมบัติพร้อมสำหรับประกอบวิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์ได้ใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) มาเป็นเวลา ๖ ปี มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้รุ่นแรกในปีการศึกษา ๒๕๔๑ จำนวน ๒๙๐ คน ในจำนวนนี้ เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย แบบเอกคู่ ๑๔ คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษารุ่นที่ ๒ ในปีการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวน ๓๔๙ คน ในจำนวนนี้เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยแบบเอกคู่ ๑๑ คน จากการที่หลักสูตรนี้ ได้ใช้มาระยะหนึ่งแล้ว จึงควรมีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งติดตามการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และปรับความต้องการของประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้มผลการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพที่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สังต์ อุทรานันท์ (๒๕๓๖: ๑๖) ได้สรุปคำนิยามคำว่า หลักสูตร ที่นักปราชญ์ทางการศึกษาได้ให้ไว้ ดังนี้

๑) หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชาซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นเป็นตอนอย่างดีแล้ว

๒) หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

๓) หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

๔) หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนที่เขาได้ทำ ได้รับรู้และได้ตอบสนองต่อการแนะแนวทางของโรงเรียน

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญกับการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดประมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องสอนไปในทางใด และจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไร และจะได้รับผลอย่างไร อย่งไรก็ตาม การที่จะทราบว่าคุณเรียนที่เรียนตามหลักสูตร

นั้นๆได้รับผล หรือได้เรียนรู้เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด หลักสูตรนำไปใช้ได้ดีเพียงใด และผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไรจึงจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรในการวิจัยฉบับนี้ เป็นการประเมินผลรวม หรือการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ (Summative Evaluation) จะประเมินหลังจากที่ได้นำเอาหลักสูตรแม่บทมาใช้เป็นเวลาพอสมควรแล้ว จุดมุ่งหมายของการประเมินก็เพื่อพิจารณาตัดสินว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ ใช้ได้ดีหรือไม่ มีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

รูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตรแบ่งเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการประเมินผล ดังนี้

๑) ประเภทที่ ๑ ประเมินผลผลิตของการกระทำ ซึ่งจะประเมินผลสิ่งที่ได้รับหลังจากการดำเนินการหรือกิจกรรมต่างๆ ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว เป็นการตรวจสอบดูว่าผลที่ได้รับนั้นเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เช่น รูปแบบของสแตค หรือรูปแบบความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของสแตค (The Stake Congruence-Contingency) ตามแนวคิดนี้การประเมินผลจะต้องพิจารณาองค์ประกอบสำคัญ ๓ อย่าง คือ ตัวป้อนหรือปัจจัยก่อนการดำเนินการ (Antecedents) กระบวนการหรือการกระทำระหว่างดำเนินการ (Transaction) และผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Outcomes)

๒) ประเภทที่ ๒ ประเมินผลคุณค่าของสิ่งที่ประเมินซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นการประเมินผลผลิต

หรือสิ่งที่ได้รับเสมอไป จะประเมินผลอะไรก็ได้ เช่น รูปแบบที่เป็นอิสระจากจุดประสงค์ของสกริเวน (Scriven Goal-Free Description Model) ตามแนวความคิดการประเมินผลแบบนี้ ผู้ประเมินจะต้องไม่คำนึงถึงจุดประสงค์ แต่ใช้วิธีการตรวจสอบวิธีการและผลที่ได้รับโดยตรงไปตรงมา แล้วประเมินผลจากการตรวจสอบนั้นว่าหลักสูตรดีหรือไม่อย่างไร

๓) ประเภทที่ ๓ ประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ซึ่งแยกการประเมินผลและการตัดสินใจออกจากกัน และมีหลักในการตัดสินใจต่างหาก เช่น รูปแบบของคณะกรรมการเกียรติคุณการศึกษา หรือรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (The Phi Delta Kappa Committee Model or the Stufbeam Model) รูปแบบนี้การประเมินผลจะต้องประเมินสิ่งสำคัญ ๔ อย่าง คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)

คณะครุศาสตร์เริ่มใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี ในปีการศึกษา ๒๕๐๐ มีหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๑๔๕ หน่วยกิต มีการปรับปรุงหลักสูตรอีก ๑๐ ครั้งในปี ๒๕๐๔ ๒๕๑๕ ๒๕๑๙ ๒๕๒๐ ๒๕๒๕ ๒๕๒๙ ๒๕๓๑ ๒๕๓๔ ๒๕๔๓ และ ๒๕๔๗ โดยในปีพ.ศ. ๒๕๔๗ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ปรับปรุงเป็นหลักสูตร ๕ ปี มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๑๗๐ หน่วยกิต

การประเมินหลักสูตรในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ปี ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาสถานภาพของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย

๒) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔)

๓) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย เกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

๔) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย เกี่ยวกับการนำเนื้อหาวิชาและทักษะทางภาษาไทยไปใช้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒

ข้อตกลงเบื้องต้น

ตัวอย่างประชากร คือ ครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร การนำเนื้อหาวิชาและทักษะทางภาษาไทยไปใช้ คุณลักษณะของตนเองที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตร ตลอดจนปัญหาจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งเป็น

ภาพรวมได้ ทั้งนี้ เนื่องจากบัณฑิตครุศาสตร์ดังกล่าวนี้เป็นผลผลิตโดยตรงของหลักสูตร อีกทั้งระยะเวลาหลังจากที่สำเร็จการศึกษานั้นผ่านไปไม่นานจึงไม่มีปัญหาในการจดจำข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

๒. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาตามหลักสูตร ที่นิสิตวิชาเอกภาษาไทยสาขามัธยมศึกษาต้องเรียน

๓. ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร และรายงานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

๒. กำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ตัวอย่างประชากรเป็นผู้สำเร็จการศึกษาสาขามัธยมศึกษาวิชาเอกภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ที่สำเร็จเป็นรุ่นแรกและรุ่นที่สองรวม ๒ รุ่น จำนวน ๒๓ คน ซึ่งบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทยดังกล่าวนี้ได้ออกไปประกอบอาชีพและหรือศึกษาต่อในช่วงระยะเวลาหนึ่งหลังจากสำเร็จ

การศึกษา ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ไม่ยาวนานสำหรับบัณฑิตที่จะยังคงจดจำข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกตัวอย่างประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๑ จำนวน ๑๓ คน และปีการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวน ๑๐ คน รวมทั้งหมด จำนวน ๒๓ คน

๓. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาคณะครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้าง ตลอดจนรายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตร

๒. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตรวิชาเอกภาษาไทยที่เป็นวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือก

๓. รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของหลักสูตร และข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้จากเนื้อหาวิชาไปใช้

๔. สร้างแบบสอบถามสำหรับครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) โดยแบ่งเป็น ๖ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน โดยครอบคลุมเนื้อหาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในการเรียนการสอน และด้านการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือทางการศึกษา ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเนื้อหาวิชาและทักษะทางภาษาไทยไปใช้ แบ่งเป็น ๒ ตอนย่อย ได้แก่ การนำความรู้ในเนื้อหาวิชาภาษาไทยไปใช้และการนำทักษะทางภาษาไทยไปใช้โดยครอบคลุมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตอนที่ ๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเองที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตร ตอนที่ ๖ ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

๕. ผู้วิจัยพิจารณาความครอบคลุมของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสำนวนภาษาของข้อคำถามให้สื่อความชัดเจน

๖. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แล้วจึงปรับปรุงข้อคำถาม

๗. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๑ จำนวน ๑๔ คน และปีการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวน ๑๐ คน รวมทั้งหมดจำนวน ๒๔ คน

๔. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

๑. ติดต่อขอรายชื่อ ที่อยู่ของครูศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ จากหน่วยทะเบียนครูศาสตร์

๒. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งส่งไปพร้อมกับแบบสอบถามถึงครูศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทยจำนวน ๒๕ คน โดยส่งทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์

๓. สรุปผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด ๒๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๐๐ ของครูศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๕. วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ คำมีขนิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. บัณฑิตคณะครูศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ในปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ ทั้งสิ้น ๒๓ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษานี้ ๒๕๔๑ จำนวน ๑๓ คน ส่วนใหญ่

เรียนประเภทวิชาเอกภาษาไทยคู่กับจิตวิทยา และภาษาไทยคู่กับเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวน ๑๐ คน ส่วนใหญ่เรียนวิชาเอกภาษาไทยคู่กับคอมพิวเตอร์ และในภาพรวมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ มีบัณฑิตที่ศึกษาวิชาเอกภาษาไทยคู่กับจิตวิทยามากที่สุด รองลงมา คือ ภาษาไทยและเทคโนโลยีการศึกษานี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษานี้ ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ ส่วนใหญ่ศึกษาต่อมากกว่าประกอบอาชีพ และไม่พบบัณฑิตที่ว่างงาน หากไม่ทำงานบัณฑิตจะศึกษาต่อ บัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการศึกษา โดยสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด

๒. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษานี้ ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ในภาพรวมอยู่ระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๙๑ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๓ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ เน้นความรู้วิชาชีพครูในด้านการวิเคราะห์แบบเรียน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๙๗

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษานี้ ๒๕๔๑ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ การจัดการเรียนการสอนเน้นความรู้เชิงวิชาการในด้านหลักภาษาเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๙๒

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๔๒ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน เน้นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์กับ ความเป็นจริงทางสังคม กับเน้นการเรียนการสอน ที่สร้างเสริมความรักและศรัทธาระหว่างครูกับ ลูกศิษย์ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ การ จัดการเรียนการสอนเน้นความรู้ทางวิชาชีพครูใน ด้านการวิเคราะห์แบบเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐

๓. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการ ศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ เกี่ยวกับ ปัญหาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอก ภาษาไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ปัญหา ด้านผู้สอนเกี่ยวกับการสอนด้วยการบรรยายเพียง อย่างเดียว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๗๐ ส่วนปัญหาด้านผู้สอนเกี่ยวกับการไม่มีการแนะนำรายวิชาและบอกข้อตกลงเบื้องต้น ให้ผลิตทราบก่อนเริ่มการสอน อยู่ในระดับน้อย ที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๓๔

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๔๑ ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ปัญหาของหลักสูตรด้านซ้ำซ้อน ของเนื้อหาวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕๔ รวมทั้ง ปัญหาของหลักสูตรด้านผู้สอนด้วยการบรรยาย อย่างเดียวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๖ และสอนเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๓๑

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๔๒ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาของหลักสูตร ด้านความล้าสมัยของเนื้อหาวิชาต่างๆ ในหมวด

วิชาครู ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่างๆ ในหมวดวิชา ครู กับเนื้อหาวิชาต่างๆ ไม่เพียงพอในการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน และเนื้อหาวิชาต่างๆ ไม่เพียงพอ ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ อยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕๐๒.๗๐ และ ๒.๙๐ ตามลำดับ รวมทั้งปัญหาของหลักสูตร ด้านผู้สอนที่สอนเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ และ สอนด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๐ และ ๓.๐๐ ตามลำดับ นอกจากนี้ปัญหาของหลักสูตรในการนำความรู้ ในหมวดวิชาเอก (วิชาภาษาไทย) ไปใช้ในการ ประกอบอาชีพน้อยเกินไปอยู่ในระดับมาก มีค่า เฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕๐

๔. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ เกี่ยวกับการนำความรู้ในเนื้อหาวิชา และ ทักษะทางภาษาไทย จากหลักสูตรครุศาสตร บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ไปใช้ โดยสรุปผลความคิดเห็นได้ดังนี้

๔.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเนื้อหา วิชาความรู้ภาษาไทยที่ได้จากการเรียนตาม หลักสูตรไปใช้ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี การศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ ใน ภาพรวมส่วนใหญ่เห็นว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๗๔ และเมื่อพิจารณาเนื้อหาวิชาที่นำ ไปใช้อยู่ในระดับน้อย คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น ความรู้เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และความรู้เกี่ยวกับ วรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบันในด้าน ประวัติผู้แต่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๐ และ ๒.๒๒ ตามลำดับ

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การนำความรู้ในเนื้อหา

วิชาภาษาไทย ที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับน้อย คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น ความรู้เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบันในด้านประวัติผู้แต่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๐ ๒.๑๕ และ ๒.๒๓ ตามลำดับ

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๒ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการนำความรู้ในเนื้อหาวิชาภาษาไทย ที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับน้อย คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น ความรู้เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบันในด้านประวัติผู้แต่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๐ ๒.๒๐ และ ๒.๓๐ ตามลำดับ

๔.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทักษะวิชาภาษาไทยที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรไปใช้ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ ในภาพรวมส่วนใหญ่เห็นว่า อยู่ในระดับมากทุกทักษะ โดยทักษะในการฟัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๗ ทักษะการพูด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๙ ทักษะการอ่านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๖ และทักษะการเขียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๖๖ และเมื่อพิจารณาทักษะวิชาภาษาไทยที่นำไปใช้อยู่ในระดับน้อย คือ ทักษะการพูดได้วาที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๑๓ ทักษะการขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงปฎิพากย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๕๗ ทักษะการอ่านบทละครมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๖ ทักษะการเขียนบทละคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๔๓ การเขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๑๗ การเขียนประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๖ และการเขียนจดหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๓๕ ในขณะที่ทักษะการเขียนเรื่องสั้นมีการ

นำไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๑๗

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการนำทักษะวิชาภาษาไทยที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับน้อยคือ ทักษะการได้วาที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๐ และการกล่าวอวยพร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๓๑ ทักษะการอ่านบทละคร และการขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงปฎิพากย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๔ ทักษะการเขียนบทละคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๙๒ การเขียนจดหมาย และการเขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๑๕ และการเขียนสะกดคำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๖ ขณะที่ทักษะการเขียนเรื่องสั้น มีการนำไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๓๔

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๒ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการนำทักษะวิชาภาษาไทย ที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับน้อยคือ ทักษะการได้วาที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๓๐ การนำทักษะการอ่านในด้านการขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงปฎิพากย์ไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๔๙ การนำทักษะการเขียนไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ การเขียนบทละคร มีค่าเฉลี่ย ๑.๗๐ และระดับน้อยคือ การเขียนเรื่องสั้น และการเขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๐ และการถอดความ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๐

๕. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ และปีการศึกษา ๒๕๔๒ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอก

ภาษาไทย ในภาพรวมส่วนใหญ่เห็นว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๔ ส่วนคุณลักษณะด้านมีความสามารถในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๑๓

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๑ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า คุณลักษณะของตนเองในทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๔ โดยคุณลักษณะมีคุณธรรม จริยธรรม กับจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ ๓.๕๔

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๒ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณลักษณะของตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๑ โดยคุณลักษณะมีความสามารถในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๓๐

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นในการอภิปรายดังต่อไปนี้

๑. การเลือกวิชาเอกของครุศาสตรบัณฑิต

บัณฑิตคณะครุศาสตร์ สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) ส่วนใหญ่เรียนประเภทวิชาเอกคู่ภาษาไทยคู่กับจิตวิทยา อาจเป็นเพราะการเรียนวิชาทั้งสองควบคู่กันจะช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน และจะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีในการ

จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นอกจากนี้ ความรู้ทางจิตวิทยายังช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ได้รู้พัฒนาการในช่วงวัยต่างๆ ได้ใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนนักเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล อัตราการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ ฯลฯ

ส่วนวิชาเอกคู่ที่บัณฑิตเลือกเรียนรองลงมา คือ ภาษาไทยและเทคโนโลยีการศึกษา อาจเป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เช่น การใช้สื่อต่างๆ จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และน่าสนใจมากขึ้น

นอกจากนี้ การที่บัณฑิตส่วนใหญ่ศึกษาต่อมากกว่าประกอบอาชีพ สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะบัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ความรู้ที่ได้รับในการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตยังไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพของตนเอง อีกส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะบัณฑิตต้องการที่จะเรียนเพื่อให้มีวุฒิสูงขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพในอนาคต และบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการศึกษา โดยสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด อาจเป็นเพราะบัณฑิตได้ศึกษาและสำเร็จการศึกษาในสาขามัธยมศึกษา บัณฑิตจึงสมัครเข้าทำงานในสาขาที่ตรงกับที่ตนเองเรียนมา และสาเหตุที่บัณฑิตได้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุดอาจเป็นเพราะบัณฑิตยังมีประสบการณ์ในการสอนไม่มากนัก ดังนั้นในระยะแรกของการทำงานบัณฑิตจึงได้รับมอบหมายให้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย

ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ เกี่ยวกับการจัด
การเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา
วิชาเอกภาษาไทย บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
ว่า มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความรู้เชิง
วิชาการในด้านหลักภาษาไทยเกี่ยวกับคำราชาศัพท์
อยู่ในระดับน้อย สาเหตุอาจเป็นเพราะในชีวิต
ประจำวันโอกาสที่จะนำคำราชาศัพท์ไปใช้มีค่อนข้าง
น้อย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงไม่
เน้นเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การมีความรู้เรื่อง
คำราชาศัพท์นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
ผู้เรียน เนื่องจากคำราชาศัพท์เป็นระเบียบการใช้
ภาษาไทยให้สุภาพตามชั้นของบุคคลตั้งแต่ระดับ
พระมหากษัตริย์ลงมาถึงระดับสามัญชน
ดังนั้นการเรียนเรื่องราชาศัพท์จึงเป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับทุกคนรวมทั้งครูภาษาไทยที่ต้องเรียนรู้
และใช้คำราชาศัพท์ให้เหมาะกับบุคคลในระดับ
ต่างๆ อีกทั้ง คำราชาศัพท์ยังปรากฏในวรรณคดี
เรื่องต่างๆ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้คำราชาศัพท์
เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำเหล่านั้นใน
วรรณคดีที่อ่านอย่างถ่องแท้

จากผลการวิจัยดังกล่าว จึงนำมาสู่การ
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน กล่าว
คือ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่ใช้ในปัจจุบัน
ซึ่งได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร
ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้มีการปรับปรุงเนื้อหา
รายวิชาโดยมีการสอดแทรกเรื่องคำราชาศัพท์
ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ อาทิ
รายวิชาลักษณะภาษาไทยและภาษาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งมีการให้ความรู้เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ในส่วน
ที่เป็นภาษาอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เช่น
คำราชาศัพท์ต่างๆ ที่มาจากภาษาเขมร บาลี
และสันสกฤต และรายวิชาประมวลวรรณคดีไทย
ที่มีคำราชาศัพท์ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่อง
ต่างๆ ผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆ
จึงจะสามารถเข้าใจเรื่องราวในวรรณคดีเรื่อง
นั้นๆ ได้

นอกจากนี้บัณฑิตยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การเน้นความรู้วิชาชีพครูในด้านการวิเคราะห์
แบบเรียน และเน้นการวางพื้นฐานการเป็นนักวิจัย
อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะหลักสูตรมุ่งให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและเทคนิคการสอนต่างๆ
ที่สามารถนำไปใช้สอนได้จริงมากกว่าที่จะเน้นใน
เรื่องแบบเรียน ซึ่งในขณะนั้นกระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดหนังสือเรียนมาให้ให้นักเรียนได้เรียน
ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์หนังสือเรียน
จึงมีน้อย ต่างจากปัจจุบันที่เน้นให้ผู้เรียนได้
วิเคราะห์หนังสือเรียนมากขึ้น ส่วนเหตุผลที่
หลักสูตรไม่ได้เน้นในด้านการเป็นนักวิจัยนั้น
อาจเป็นเพราะการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
ยังไม่ได้เน้นการเป็นนักวิจัยเช่นในปัจจุบัน

จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้มีการปรับปรุง
หลักสูตรในปัจจุบัน โดยเพิ่มรายวิชาการวิเคราะห์
หลักสูตรและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่ง
สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่ครูผู้สอนต้องพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาได้เอง ดังนั้น การเรียนใน
รายวิชาดังกล่าวผู้เรียนต้องวิเคราะห์หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งตัวชี้วัดกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย โดยเชื่อมโยงกับหนังสือเรียน
ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขึ้นว่า มีความ
สอดคล้องกับตัวชี้วัดไว้หรือไม่ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน

ได้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง และเห็นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ได้ในการสอนของตนในอนาคต ส่วนด้านการเป็นนักวิจัย หลักสูตรปัจจุบันได้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานวิจัย จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาที่เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการทำวิจัยในหัวข้อที่ตนเองสนใจ และผู้เรียนยังได้มีโอกาสฝึกฝนการทำวิจัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปัจจุบัน

๓. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ เกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย

บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นคล้ายกันว่า มีปัญหาในด้านผู้สอนที่สอนด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว และการสอนเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติอยู่ในระดับที่มาก สาเหตุอาจเป็นเพราะเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชามีค่อนข้างมาก ในขณะที่เวลาเรียนมีน้อย จึงทำให้ผู้สอนเน้นที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วนภายในระยะเวลาเรียน โดยอาศัยวิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีเวลาในการฝึกปฏิบัติลดน้อยลงด้วย

จากความคิดเห็นของบัณฑิตดังกล่าวทำให้มีการปรับวิธีการสอนในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรปัจจุบัน โดยแทนที่ผู้สอนจะบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเนื้อหาความรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอความรู้เหล่านั้นแก่เพื่อนร่วมชั้นเรียน

ในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เพื่อนนำเสนอ โดยผู้สอนเป็นผู้กำกับดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนตลอดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบัน ผู้สอนยังมีการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้น และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนจึงร่วมกันสรุปบทเรียนด้วยเนื้อหาความรู้และทฤษฎีที่กำหนดไว้ในรายวิชา

๔. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๑ และ ๒๕๔๒ เกี่ยวกับการนำความรู้จากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) ไปใช้

สาเหตุที่บัณฑิตนำความรู้ในด้านทักษะการพูดได้วาที่ไปใช้อยู่ในระดับน้อย การนำทักษะการอ่านบทละคร การขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงปฏิพากย์ไปใช้อยู่ในระดับน้อย การนำทักษะการเขียนประกาศ การเขียนจดหมาย การเขียนบทละคร การเขียนโฆษณาจูงใจ ปลูกใจไปใช้อยู่ในระดับน้อย ในขณะที่การนำทักษะการเขียนเรื่องสั้นไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจสืบเนื่องมาจากการที่บัณฑิตส่วนใหญ่เลือกที่จะศึกษาต่อ และสิ่งที่บัณฑิตศึกษาอยู่อาจมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ดังกล่าวน้อย ส่งผลให้โอกาสที่บัณฑิตจะได้นำความรู้ไปใช้นั้นลดน้อยลงไปด้วย บัณฑิตจึงมิได้นำความรู้นั้นไปใช้

อีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะเนื้อหาวิชาและทักษะในด้านต่างๆ อาจมีประโยชน์กับชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อย เนื่องจากบัณฑิตส่วนใหญ่ศึกษาต่อ ซึ่งสาขาที่บัณฑิตเรียนต่อมีความเกี่ยวข้องกับความรู้อย่างไรก็ตาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีการปรับปรุงหลักสูตรปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัย โดยมีการปรับสัดส่วนเนื้อหาให้มีความเหมาะสมโดยปรับลดเนื้อหาบางเรื่องให้มีสัดส่วนลดลง เช่น การพูดได้วาที การเขียนประกาศการเขียนโฆษณาจูงใจ ปลุกใจ การเขียนเรื่องสั้น อย่างไรก็ตาม หลักสูตรปัจจุบันยังคงมีการกำหนดเนื้อหาบางเรื่องให้คงไว้ในหลักสูตรเนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวมีความสำคัญสำหรับผู้เรียนวิชาเอกภาษาไทยที่ควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ เช่น การอ่านบทละคร การขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงป๊อปปูล่า ในฐานะที่เป็นครูศาสตร์บัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย ซึ่งจะต้องเป็นผู้สอนนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ด้วย และจะเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการสอนภาษาไทยต่อไปในอนาคต

๕. ความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้จากการเรียนหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔)

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งสองปีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเองในด้านความสามารถในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรบรรจุวิชาวิจัยไว้ในหมวดวิชาเฉพาะวิชาครู ดังนั้นผู้เรียนที่เรียนและมีความถนัดในศาสตร์ทางภาษา ซึ่งเน้นการให้ความรู้ด้านเนื้อหาและทักษะทางภาษาไทย รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงมิได้มีโอกาสดูแลฝึกฝนและทำวิจัยอย่างจริงจัง นอกจากนี้ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ไปแล้วและไปศึกษาต่อหรือทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บัณฑิตมีความสามารถในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิจัยดังกล่าวหลักสูตรปัจจุบันจึงได้มีการปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน โดยเน้นการวิจัย โดยมีลักษณะการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เช่น การเรียนรู้จากการอ่านงานวิจัย การทำวิจัยในรายวิชาต่างๆ ตามหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ การทำวิจัยในชั้นเรียนในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งอาจเป็นงานวิจัยที่ไม่ซับซ้อนมาก เพียงเน้นการฝึกฝนและเรียนรู้ในกระบวนการทำวิจัย โดยผู้สอนเน้นฝึกกระบวนการทำวิจัยแก่ผู้เรียน ตั้งแต่การกำหนดปัญหาหรือสิ่งที่สนใจ การตั้งสมมติฐาน การศึกษาค้นคว้าข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงขั้นการเขียนรายงานการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔) สาขามัธยมศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ควรมีการปรับปรุงในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านเนื้อหาความรู้และการจัดการเรียนการสอน

๑.๑ ควรเน้นความรู้ในหลักภาษาไทยที่เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และการวิเคราะห์หนังสือเรียน เพื่อบัณฑิตจะได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนด้านการวิเคราะห์หนังสือเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์หนังสือเรียนต่างๆ ที่ใช้ในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าหนังสือเรียนนั้นๆ มีลักษณะเป็นอย่างไร มีเนื้อหาเพียงพอแล้วหรือไม่

และปัจจุบันครูเป็นผู้เลือกหนังสือเรียนได้เอง การมีความรู้เรื่องการวิเคราะห์หนังสือเรียนจะช่วยให้ครูสามารถเลือกหนังสือเรียนได้โดยพิจารณาว่า หนังสือเรียนนั้นครอบคลุมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วหรือไม่ อย่างไร

๑.๒ ควรเพิ่มเนื้อหาในด้านการวิจัยให้มากขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย ฝึกฝนให้ผู้เรียนทำการวิจัยในรายวิชาต่างๆ เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเป็นการต่อยอดจากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้ว และควรส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความสามารถในการทำวิจัยให้มากขึ้น

๑.๓ ควรเน้นการวางพื้นฐานการเป็นนักวิจัยให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันการวิจัยเป็นสิ่งที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน หากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ในด้านการวิจัยก็จะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาของนักเรียน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเองได้

๑.๔ ควรปรับปรุงเนื้อหาโดยเพิ่มเนื้อหาความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น และให้สอดคล้องกับสังคมที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง และวิชาการพูดและการเขียน ควรเพิ่มทั้งเนื้อหาและภาคปฏิบัติให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและต้องใช้ทักษะดังกล่าวมากในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

๒. ด้านผู้สอน

ผู้สอนควรมีการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เช่น มีการเรียนการสอนกลุ่มย่อยมากขึ้น มีการนำสื่อมาใช้และจัดกิจกรรมให้มากขึ้นกว่าการสอนที่เน้นการบรรยายอย่างเดียว นอกจากนี้ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งในทฤษฎีและทางปฏิบัติ

รายการอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๐๔). **หลักสูตร ๔ ปี ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๐๔.** (อรรถสัจจะ)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๑๕). **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕.** (อรรถสัจจะ)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๑๙). **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๙).** (อรรถสัจจะ)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๒๐). **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี (ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๐).** (อรรถสัจจะ)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๒๕). **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ๔ ปี (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. ๒๕๒๕).** (อรรถสัจจะ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๒๙). **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. ๒๕๒๙)**. (อัคราเนียบเล่ม).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๓๑). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๑)**. (อัคราเนียบเล่ม).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๓๔). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๔)**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๔๓). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๓)**. (อัคราเนียบเล่ม).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๔๗). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๗)**. (อัคราเนียบเล่ม).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์. (๒๕๕๒). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒ (หลักสูตร ๕ ปี)**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย